

Tolfte söndagen i Treenighetstid

Ödmjukhet och tro – Fariséns och publikanens söndag

Jes. 2:12-17; 1 Joh. 1:8 - 2: 2; Luk. 18:9-14; Ps. 68:2-4, 20

I Guds; Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

Med inspiration hämtad från förra helgens stora kyrkomöte i Oslo, skall vi idag ta utgångspunkt i något som då sades, nämligen att det inte räcker att gå i kyrkan utan som kristna måste vi vinnlägga oss om att vara kyrka; leva Kyrkan. Och detta ställs på sin spets just i dessa dagar då allt fler känner otrygghet och oro inför, inte bara framtiden, men vår samtid.

När vi så tar oss an det skarpa läge som råder, bör vi göra det med skärpa och – framför allt – med den ödmjukhet som söndagens texter talar om, för ögonen; de texter som här ges i sammandrag:

”Gud står upp, hans fiender skingras, de som hatar honom flyr för hans ansikte.”¹

”Ty Herren Sebaots dag skall komma mot allt stolt och högmodigt, mot allt som är upphöjt, och det skall bli förödmjukat”² ”Om vi säger att vi inte har synd, bedrar vi oss själva och sanningen finns inte i oss.”³ ”Ty var och en som upphöjer sig skall bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig skall bli upphöjd.”⁴

Söndagens tema är ödmjukhet, ett begrepp och en dygd som i mångt och mycket hånas i en allt hårdare värld. Den som önskar vara och försöker leva ödmjuk bespottas och ses som vek och undfallande; i värsta fall falsk. Men ödmjukhet är inget för självupptagna veklingar; ödmjukhet är en uthållighetsgren som får den klassiska maratondistansen att kännas som en promenad.

Ödmjukhet är inte undfallenhet. Ödmjukhet är att böja sig för Sanningen.

¹ Ps. 68:2

² Jes. 2:12

³ 1. Joh. 1:8

⁴ Luk. 18:14b

Ett första steg i att öva ödmjukhet är att lyda; något som bland annat den helige Benedict talar om i sin klosterregel. Att lyda har, från äldre fornsvensk tid, samma betydelse som att lyssna; att höra. Att lyssna till; att höra till någon innebär att man har förtroende för och en vilja att ställa sig under; att i ödmjukhet och kärlek underkasta sig.

Jag skulle nu vilja vara naket tydlig och ta upp den tråd jag inledde med, nämligen det skarpa läge som råder. Jag använder medvetet begreppet ”skarpt läge” för jag menar verkligen att det är en helt korrekt beskrivning av orsaken till den oro och otrygghet som breder ut sig. Vad det handlar om är den nedbrytande och demoraliserande relativismen. Det handlar om den vansinniga föreställningen om att det som med självklarhet sågs som fundamentet till vår civilisation i Europa nu målmedvetet och programmatiskt bryts ned och smulas sönder.

Fundamentet är idag så trasigt att vi inte längre vet hur vi skall förhålla oss till vad ett värdigt liv är, inte till oss själva som Guds skapelser och ännu mindre till människor av främmande tro. Vi är inte längre i stånd att bemöta andra utifrån vad vi själva har för tro och värderingar.

Låt mig, i min nakenhet, ta ett exempel som många säkert känner igen sig i: ”Det är hemskt vad det är många muslimer som syns och rör sig i samhället idag!”

Men det är inte huvudproblemet! Problemet är att det är så få kristna som syns och rör sig i samhället. Problemet är inte de många muslimska slöjorna utan avsaknaden av kristna symboler, utlevt kristet liv och kristna slöjor.

Låt mig ta ett exempel till: ”Det är hemskt konstigt med alla moskéer i ett land som skall vara kristet”. Och ja, jag kan hålla med att det är konstigt. Men det märkliga ligger snarare i att en överväldigande majoritet av alla dem som framhåller Sverige som ett kristet land inte är här i kyrkan denna söndag.

Men de är kanske, som farisén i evangeliet, inte som ”dem”; de som tigger, de som flyr, de som viftar med ISIS-flaggor i Malmö och – framför allt! – inte som ”de där religiösa”. De är bättre än alla andra, för de har lärt sig att sätta sig själva före och över allt. Och då behöver man inte gå till kyrkan, utom på skolavslutningar så klart. För det är en del i vårt kristna arv.

Men kristen identitet bygger inte på politiska föreställningar, åsikter eller utlevelse; har inte med nationaliteter att göra. Kristen identitet bygger på ett religiöst fundament; på det faktum att människor inte bara går [pliktskyldigt] till kyrkan utan faktiskt är Kyrka; lever kyrka; andas Kristus.

Men varför väljer människor att göra annat på söndagar än att delta i bön och tacksägelse i gemenskap med sina systrar och bröder? Varför väljer människor att slavaktigt arbeta på söndagar i stället för att få del i altarets allra heligaste och livgivande sakrament? Varför är kommersen i våra butiker och köpcentrum i full gång på söndagar? Var är alla dem som utropar Sverige som ett kristet land? Borde inte de vara här och lära sig hur de som kristna bygger en trygg tillvaro?

Varför?

För att den onämnbara själv har nästlat sig in och låtit högmodet slå rot; fått så många att tro på allt annat än Sanningen.

Men vad har söndagsöppna butiker med ödmjukhet att göra? Jo, för att det första steget i ödmjukhet är lydnad. Lyssna: Till filipperna skriver den helige aposteln Paulus:

”Om ni nu har tröst hos Kristus, uppmuntran av hans kärlek och gemenskap i Anden, om medkänsla och barmhärtighet betyder något, gör då min glädje fullkomlig genom att ha samma sinnelag och samma kärlek och genom att vara ett i själ och sinne. Var inte självupptagna och stolta. Var i stället ödmjuka och sätt andra högre än er själva. Se inte på ert eget bästa utan tänk på andras. Var så till sinnes som Kristus Jesus var. Fastän han var till i Gudsgestalt, räknade han inte tillvaron som Gud såsom segerbyte utan utgav sig själv genom att anta en tjänares gestalt då han blev människa. Han som till det yttre var som en människa ödmjukade sig och blev lydig ända till döden - döden på korset. Därför har också Gud upphöjt honom över allting och gett honom namnet över alla namn, för att i Jesu namn alla knän skall böja sig, i himlen och på jorden och under jorden, och alla tungor bekänna, Gud, Fadern, till ära, att Jesus Kristus är Herren.

Därför, mina älskade, liksom ni alltid har varit lydiga, så arbeta med fruktan och bävan på er frälsning, inte bara som när jag var hos er, utan ännu mycket mer nu när jag inte är hos er. Ty Gud är den som verkar i er, både vilja och gärning, för att hans goda vilja skall ske. Gör allt utan att klaga och tveka, så att ni blir fläckfria och rena, Guds oskyldiga barn mitt ibland ett falskt och fördärvat släkte, bland vilka ni lyser som stjärnor i världen, när ni håller fast vid livets ord. Då kan jag berömma mig av er på Kristi dag.”⁵

Herre, ske din vilja!

⁵ Fil. 2:1-17